

1995 - 2015

**Міжнародна
науково-практична конференція**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКОВОГО Й ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Збірник тез доповідей

Том 1

**Україна, Мукачево
14-15 травня 2015 р.**

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Мукачівська міська рада
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»
Луцький національний технічний університет
Українська інженерно-педагогічна академія (м. Харків)
Хмельницький національний університет
Вроцлавський економічний університет (Польща)
Державна вища школа в Освенцімі (Польща)
Пряшівський університет в Пряшеві (Словаччина)
Університет Обуди, м. Будапешт (Угорщина)

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО Й ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції**

ТОМ 1

Мукачево
14-15 травня 2015 року

Актуальні проблеми наукового й освітнього простору в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 14-15 травня 2015 р., Мукачево. Том 1 / Ред.кол. : Щербан Т.Д. (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во «Карпатська вежа», 2015. – 390 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми наукового й освітнього простору в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Розглядаються питання підвищення конкурентоспроможності кадрового потенціалу сфери туризму та гостинності, досліджуються теоретичні та практичні шляхи модернізації підготовки педагогічних кадрів в умовах інтеграції у світовий освітній простір, аналізуються актуальні питання науки, технологій і виробництва на шляху європейської інтеграції України.

Видання розраховане на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною діяльністю.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова), Гоблик В.В. – д.е.н., доцент, Папп В.В. – д.е.н., доцент, Мілашовська О.М. – д.е.н., професор, Товканець Г.В. – д.пед.н., доцент, Проскура В.Ф. – д.е.н., професор, Кабацій В.М. – к.фіз.-мат.н., доцент, Корнієнко І.О. – к.психол.н., доцент, Кобаль В.І. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

ЗМІСТ

**РОЗДІЛ 1. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СФЕРИ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ**

Господаровіч А. Прогнозування та планування розвитку туристичної сфери діяльності.....	12
Волошин І. Застосування новітніх методик підготовки фахівців для сфери туризму.....	14
Гангур О. Роль стратегічного планування в дослідженні туристичної організації.....	16
Гоблик-Маркович Н. Формування кадрового потенціалу підприємств ГРБ.....	18
Грянило А. Стан конкурентоспроможності підприємств готельно-ресторанного бізнесу.....	20
Добош І. Аналіз розвитку міжнародного туризму в контексті процесів глобалізації.....	22
Заставецька О., Заставецька Л. Основні напрями трансформації структури господарства аграрних регіонів.....	24
Кампов Н. Кадрова політика в туризмі.....	27
Кампов Н., Шахова А. Компетенції з організації надання анімаційних послуг в туризмі.....	29
Капітан Л., Василюшин І. Пригодницький туризм на ринку туристичних послуг: кадри як чинник підвищення конкурентоспроможності.....	31
Касинець О. Європейська інтеграція у сфері формування кадрового потенціалу в туризмі.....	34
Качов Р. Оцінка привабливості туристичних об'єктів регіону.....	36
Лепкий М. Інформаційно-комунікативна складова підготовки фахівців сфери туризму.....	38
Лужанська Т. Особливості професійної діяльності в сфері туризму та гостинності.....	40
Малець Н. Державне регулювання туристичної сфери діяльності.....	42
Малець О. Етнокультурні процеси у румун Закарпаття другої половини ХХ–початку ХХІ століття.....	44
Матвійчук Л. Основні засади підвищення конкурентоспроможності підготовки фахівців сфери туризму.....	46
Махлинець С. Екологічна складова підготовки фахівців сфери туризму.....	48
Медвідь Л., Мовчан К. Регіональна складова підготовки фахівців для сфери туризму.....	50
Міщур Т. Моральна культура як важливий чинник підприємницької діяльності.....	52

<i>Пасека С. Роль соціально-трудового потенціалу в розвитку сфери обслуговування регіону.....</i>	54
<i>Папп В. Аналіз тенденцій туристичної діяльності в Закарпатській області та її роль в економіці регіону.....</i>	56
<i>Папп В., Кошшої Ю. Інноваційні технології в туризмі як умова підвищення конкурентоспроможності кадрів.....</i>	58
<i>Патер І. Роль та місце туристичної галузі в соціально-економічному розвитку регіону.....</i>	60
<i>Симочко Г. Концептуальні основи економіко-географічного розвитку господарського потенціалу регіону.....</i>	62
<i>Смочко Н. Сучасний стан освітньо-наукового простору Закарпатської області: суспільно-географічні аспекти.....</i>	65
<i>Соляник Я. Роль рекламної програми у оцінці діяльності туристичного підприємства.....</i>	67
<i>Стегней В. Використання туристичних дестинацій для підвищення інвестиційної привабливості регіону.....</i>	69
<i>Сировець С. Основні аспекти дослідження рекреаційно-туристичної діяльності у Столичному суспільно-географічному районі.....</i>	71
<i>Соляр І. Роль культурного туризму в підвищенні патріотичного виховання студентської молоді.....</i>	73
<i>Чорій М. Шляхи покращення конкурентоспроможності ресторанного господарства.....</i>	75
<i>Шитікова Т. Лікувально-оздоровча реабілітація як напрямок медичного туризму.....</i>	77

РОЗДІЛ 2. МОДЕРНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

<i>Атрощенко Т., Лендел В. Навчання дітей п'ятого року життя правилам мовленнєвого етикету в сюжетно-рольових іграх.....</i>	80
<i>Байбакова О. Іншомовна професійна компетентність фахівців як умова успішної європейської інтеграції України.....</i>	82
<i>Барна Х., Дума В. Підходи до формування ціннісного ставлення до природного оточення у дітей старшого дошкільного віку.....</i>	84
<i>Брижак Н., Тафій М. Способи формування пізнавальних інтересів учнів початкових класів у групі продовженого дня.....</i>	86
<i>Брижак Н., Юртин Н. Ефективні шляхи формування пізнавальних інтересів в учнів початкових класів засобами довілля.....</i>	88
<i>Ваколя Т. Становлення майбутнього педагога відповідно до вимог сучасності.....</i>	90
<i>Гавришко С., Половка М. Оптимізація рівня фізичної підготовленості у дітей молодшого шкільного віку.....</i>	92

<i>Гарапко В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в професійній підготовці вчителів іноземної мови.....</i>	94
<i>Геревич К. Педагогічні умови підготовки майбутніх вчителів до міжнаціонального виховання.....</i>	96
<i>Гирка І. Професійна компетентність майбутнього вчителя інформатики.....</i>	98
<i>Горват М. Застосування інтерактивних вправ для розвитку творчих здібностей студентів.....</i>	99
<i>Губіна О. Інноваційні технології в системі сучасної педагогічної освіти.....</i>	101
<i>Джус О. Становлення і розвиток закладів професійної підготовки молоді в українському зарубіжжі.....</i>	103
<i>Добош О. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до організації методичної роботи в ДНЗ.....</i>	105
<i>Добош О., Вацко А. Теоретичні основи прогностичної діяльності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.....</i>	109
<i>Добош О., Гангур М. Структура міжособистісних відносин у педагогічному колективі.....</i>	112
<i>Добош О., Проданець Х. Професійна діяльність керівників дошкільних навчальних закладів в умовах модернізації освіти.....</i>	115
<i>Добош О., Саварин В. Проблема підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в сучасній педагогічній науці та практиці.....</i>	118
<i>Добош О., Фат'янова Г. Історико-педагогічні передумови виховання міжетнічної толерантності дітей старшого дошкільного віку.....</i>	120
<i>Екман М. Клавірне мистецтво доби бароко у творчому доробку геніального майстра поліфонії Й.С.Баха.....</i>	123
<i>Задорожний І. Сакральна монодія як важлива складова духовно-музичної культури Закарпаття.....</i>	125
<i>Іванова В., Оросі О. Проблема наступності у трудовому вихованні дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.....</i>	127
<i>Іванова В., Скраль В. Модель педагогічного процесу розвитку здоров'язберігаючої компетентності у дітей старшого дошкільного віку.....</i>	130
<i>Ільтьо Г. Політична компетентність викладача в умовах інтеграції світового освітнього простору.....</i>	132
<i>Кабусь Н. Класифікація соціальних груп у контексті їхнього сталого розвитку.....</i>	134
<i>Кампов С. Самостійність як фактор саморозвитку особистості майбутнього педагога.....</i>	136
<i>Кас'яненко О. Шляхи реалізації інклюзивної освіти в українських ДНЗ.....</i>	138
<i>Качур М. Інтегративний підхід у формуванні загально-педагогічної та фахової компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва.....</i>	141

Клименко І. Групові технології в умовах сучасної модернізації літературної освіти.....	143
Кобаль В. Становлення та розвиток університетської освіти в Угорщині: постановка проблеми.....	146
Кобаль В., Попфалуші М. Дослідження основних шляхів забезпечення якості освіти у школі.....	148
Кобаль В., Станович К. Окремі аспекти діагностики якості виховного процесу у початковій школі.....	150
Ковальчук Л., Фрич Н., Швець Л. Впровадження інноваційних форм підготовки педагогічних кадрів в умовах інтеграції у світовий освітній простір.....	152
Кравченя А. Основні аспекти управління якістю професійної підготовки майбутніх учителів інформатики.....	154
Кузьма-Качур М. Навчально-польова практика в системі підготовки студентів педагогічних факультетів.....	155
Купчик О., Купчик Я. Предмет "Історія України" на непрофільних факультетах вузів та "освітня євроінтеграція".....	157
Курило О. Асиметрія в сучасній українській мові.....	159
Лавренова М. Роль народного слова у вихованні молодших школярів.....	161
Лалак Н. Використання спадщини В.Сухомлинського в системі сучасного родинного виховання.....	164
Лаппо В. Пріоритетність духовного розвитку студентської молоді в контексті євроінтеграції вищої освіти України.....	165
Липчанко О., Габовда А. Особливості підготовки майбутніх філологів до використання інтерактивних технологій у професійній діяльності.....	167
Ліба О. Загальні засади інноваційних технологій навчання.....	170
Ліба О., Дікі А. Розвивальні ігри на уроках математики у початковій школі.....	172
Лупаренко С. Проблеми дитинства в сучасному світі.....	173
Луца М. Культура і тактика ведення ділових перемовин.....	175
Майборода І., Пап В. Формування графічних умінь молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва.....	177
Мерзлякова О. Алгоритм добору змісту інформаційного повідомлення в педагогічній практиці.....	179
Микуліна А. Створення розвивального середовища в ДНЗ для особистісного розвитку дошкільника.....	181
Михайлова К., Засє К. Патріотичне виховання дошкільників на сучасному етапі.....	183
Моргун А. Лінгводидактична проблематика вивчення словотвірної системи (на матеріалі дефітонімічної та дезоонімічної деривації)....	185
Морквян І. Формування інтелектуальних умінь у майбутніх учителів інформатики – актуальна проблема сьогодення.....	187

Мочан Т. До питання про професійну підготовку вчителя з урахуванням стратегій розвитку освіти.....	189
Немеш М. Інтерактивні форми роботи з батьками у виховному процесі початкової школи.....	191
Ничкало С. Мистецтво архітектури в естетичному вихованні школярів.....	193
Опачко М. Модернізація змісту формування складових методичної компетентності майбутнього вчителя.....	195
Оросова Р. (Renáta Orosová), Староста В., Товканець Г. Емпіричне визначення викладацького стилю вчителя.....	197
Павко А., Біла Л. Проблеми інтеграції музичного та естетичного простору.....	200
Павлович Ю. Розвиток ранньої іношомовної освіти в Угорщині у 90-х роках ХХ ст. та на початку ХХІ ст.....	202
Перкатиї Р. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх офіцерів МВС через впровадження інноваційних технологій.....	204
Петриченко Л. Індивідуальні та групові форми виховної роботи з учнями.....	206
Пинзеник О. Підготовка студентів вищого педагогічного навчального закладу до організації інтегрованих занять з дітьми дошкільного віку.....	207
Пинзеник О., Маджара Е. Педагогічні умови формування готовності майбутніх вихователів до виховання відповідальності в дітей.....	209
Пинзеник О., Лендел М. Вища освіта як фактор формування професійних цінностей студентів.....	211
Пинзеник О., Мадяр О. Особливості розвитку обдарованих дітей у дошкільному віці.....	214
Пинзеник О., Сабадош Н. Сутність і структура професійної компетентності майбутніх вихователів у науковій літературі з точки зору акмеологічного підходу.....	216
Поллої К. Збагачення навчально-виховного процесу народознавчим змістом як умова морального виховання учнів молодшого шкільного віку.....	218
Попадич О. Інноваційні методи навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців у вишах III – IV рівнів акредитації.....	220
Попович І. Підготовка вчителя-дослідника як важлива передумова модернізації професійної підготовки педагогічних кадрів.....	222
Попович Н. Функції літературно-художніх антропонімів, драматичних творів В. Винниченка.....	224
Попович О. Структура підготовки майбутніх вихователів до організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку.....	226

Притуляк Л. Проблема заохочення дошкільних працівників до самовдосконалення.....	228
Рего Г., Лукач М. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного навчального закладу як об'єкт дослідження.....	230
Редько В. Принципи добору навчальних матеріалів до змісту елективних курсів з іноземних мов для учнів старшої школи.....	232
Ринденко Н. Польський досвід комунікативної підготовки фахівців з охорони кордону.....	235
Русин Н. Громадянське виховання дітей дошкільного віку.....	237
Русин Н. Культура міжособистісних стосунків у педагогічному колективі.....	240
Сенина О. Розвиток рухливості пальців студента-баяніста при самостійній роботі з допомогою тренувальних навантажень.....	242
Сідун М., Товт О. Інтерактивні методи навчання на уроках англійської мови.....	244
Староста В., Говдош А. Особливості мотивації навчання молодших школярів.....	247
Теличко Н. Ретроспективний аналіз підходів та технологій до навчання іноземної мови.....	249
Товканець Г. Вища європейська освіта в XXI столітті: завдання, пріоритети, стратегія розвитку.....	251
Фенчик О. Культура мовлення як важлива складова загальної культури людини та її професійної діяльності.....	253
Фенчак Л., Прокоп М. Використання інноваційних педагогічних технологій у системі освіти.....	255
Харківська А. Аналіз внутрішнього середовища ВНЗ.....	257
Хома О. Лінгводидактичні засади вивчення теми «Мова і мовлення» на уроках рідної мови.....	258
Хома О., Гегедош О. Особливості сприймання художнього тексту на уроках літературного читання.....	261
Хома О., Довбнич А. Уроки літературного читання у дослідженнях сучасних лінгводидактів.....	263
Цапко А. Організація самостійної роботи у процесі підготовки магістрів.....	265
Чаговець А. Проблема формування здорового способу життя дітей дошкільного віку.....	267
Чала А. Шляхи й способи покращення професійної мовленнєвої діяльності майбутніх вихователів під час навчального процесу.....	268
Чекан О. Значення та роль дорослих у розвитку ігрової діяльності дитини дошкільного віку.....	270
Черепаня Н. Психолого-педагогічні умови розвитку спілкування з однолітками у дітей старшого дошкільного віку.....	272
Черепаня Н., Банк М. Особливості процесу самоосвіти вихователя дошкільного навчального закладу.....	274

Черепаня Н., Жмуркович Л. Гра як засіб розвитку спілкування з однолітками дітей старшого дошкільного віку.....	276
Черепаня Н., Корнута Н. Теоретичні основи подолання агресивності у дошкільників за допомогою розвиваючих ігор.....	278
Швардак М. Кейс-метод у професійному навчанні майбутніх педагогів.....	280
Швардак М., Бенедек-Сані А. Вплив колективного творчого виховання на розвиток колективістської свідомості молодших школярів.....	282
Ярослав Л. Деякі аспекти конфліктологічної підготовки майбутніх вчителів в умовах інтеграції у світовий освітній простір.....	284

РОЗДІЛ 3. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАУКИ, ТЕХНОЛОГІЙ І ВИРОБНИЦТВА НА ШЛЯХУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Ferencová J., Krajčová N. University education in Slovakia and young people's perspectives.....	287
Salamon I. The European agricultural model innovation methods of protection and management in the East-Slovakian lowland region.....	287
Бабич С., Лазар В. Плоскі динамічні задачі для попередньо напружених тіл.....	289
Березненко Н. Одержання електропровідної полімерної композиції методом екструзії.....	290
Березненко С., Березненко М., Жданова О., Янцаловський О. Нові підходи до створення швейних виробів з поліфункціональними властивостями.....	292
Білей-Рубан Н., Ісак Ц. Особливості історичного розвитку медичного одягу як основа для проектування сучасних виробів.....	293
Білей-Рубан Н., Ісак Є. Оцінка конкурентоспроможності сучасних матеріалів для одягу лижника на основі графічних методів.....	295
Білей-Рубан Н., Добей М. Сучасні текстильні матеріали та їх властивості для виготовлення бронезилетів.....	297
Білей-Рубан Н., Чекан М. Удосконалення технології виготовлення чоловічих костюмів на основі показників формостійкості пакетів матеріалів.....	299
Блецкан Д., Кабацій В., Блецкан М. Практичне використання багатокомпонентних халькогенідних стекол GE(PB)-SB(GA, BI)-S(SE) в оптико-та мікроелектроніці.....	300
Бобіна О. До питання про збереження соціогуманітарної підготовки у ВНЗ України.....	302
Бокша Н. Аналіз шляхів оптимізації функціональних можливостей швейного обладнання універсального призначення.....	304

Проаналізувавши вищевикладений матеріал робимо, висновок про те, що вихователь дошкільного навчального закладу має бути фахівцем, який уміє розв'язати комплекс найрізноманітніших завдань, має загальнонаукову, педагогічну й спеціальну підготовку. Він повинен бути подвижником, пропагандистом науки, мистецтва, народної педагогіки, ідей національного виховання. Вихователь має вирішувати не лише педагогічні завдання, а й користуватися мистецтвом слова як засобом розкриття сил і здібностей особистості.

Література

1. Климова К. Використання гнучких педагогічних технологій у процесі формування культури мовлення майбутніх учителів початкових класів в умовах діалектичного оточення / К. Климова // Наук. зап. Терноп. держ. пед. ун-ту. – 1999. – №4. – С. 3-7.
2. Сухомлинський В. Слово про слово : [Підготовка вчителя] / В. Сухомлинський // Дивослово. – 2000 – № 9. – С. 57-59.

УДК 373.21:371.382-053.4

О.І. ЧЕКАН
Мукачівський державний університет

ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ ДОРΟΣЛИХ У РОЗВИТКУ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Найважливішою зміною у психічних процесах і психологічних особливостях дитини на етапі, що зумовлює провідна діяльність дошкільника, є гра, у якій виникають і диференціюються нові види діяльності.

Гра - вид діяльності, який полягає у відтворенні дітьми дій дорослих і відносин між ними, спрямований на пізнання навколишньої діяльності.

У процесі гри у дитини з'являється потреба активно впливати на речі, предмети, що її оточують. Вона розвиває та формує інтелектуальні, емоційні, вольові якості особистості.

Формування гри у дошкільному дитинстві може відбуватися природним і педагогічним шляхами.

Тривалий час у теорії і практиці дошкільного виховання панував вузькодидактичний підхід до гри як до вільної діяльності дитини, що розвивається за її ініціативою. Роль педагога зводилася лише до створення умов для гри, забезпечення дитини ігровим матеріалом. Останніми роками гра розглядається як форма організації дитячого життя, пізнання світу (Базовий компонент дошкільної освіти в Україні). Змінився і погляд на позицію вихователя. Він повинен організовувати дитяче життя і діяльність, керувати формуванням взаємин у дитячій спільності. Така позиція спонукає педагогів до використання активної тактики, до керівництва розвитком ігор і формування у їх процесі позитивної основи, суспільно корисних якостей

особистості. Доцільність такого підходу доведена практикою дошкільного виховання і спеціальними дослідженнями [2, с. 124].

Керівництво ігровою діяльністю є тонким і складним процесом. Воно потребує глибоких знань теорії ігрової діяльності, спеціальних умінь, довіри і поваги дітей. Намагання керувати нею без знань внутрішніх законів діяльності може зруйнувати гру. Основою ефективного керівництва ігровою діяльністю, як переконує педагогічна теорія і практика, є високий рівень володіння такими професійно-педагогічними вміннями:

- спостерігати за грою, аналізувати її, оцінювати рівень розвитку ігрової діяльності;
- проектувати розвиток гри, планувати прийоми, покликані стимулювати його;
- збагачувати враження дітей з метою розвитку ігор;
- допомагати у виборі найяскравіших вражень, які можуть сприяти грі;
- організувати початок гри, спонукати до неї дітей;
- проектувати і передбачати розвиток конкретної гри;
- використовувати непрямі методи керівництва грою, які активізують психічні процеси дитини, її досвід (проблемні ігрові ситуації, питання, поради, нагадування та ін.);
- змінювати характер і зміст спілкування з дітьми відповідно до рівня розвитку ігрової діяльності конкретної вікової групи з метою створення сприятливих умов для формування готовності до переходу гри на вищий рівень;
- включатися у гру на головних або другорядних ролях, встановлювати ігрові стосунки з дітьми, навчати гри (показ, пояснення);
- пропонувати з метою розвитку гри нові ролі, ігрові ситуації, ігрові дії;
- регулювати взаємини, вирішувати конфлікти, які виникають у процесі гри, використовувати гру з метою створення педагогічно доцільного клімату в групі, залучати до ігрової діяльності сором'язливих, невпевнених, малоактивних дітей;
- обговорювати й оцінювати [3, с. 427].

Отже, гра є вільною, невимушеною дитячою діяльністю, що необхідно зберегти за будь-якого стилю і способу керівництва нею. Важливою передумовою продуктивного спілкування педагога з дітьми є стимулювання в умовах прийняття дорослим на себе однієї з ролей, взаємодія з ними у процесі гри.

Література

1. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : Навч.-метод. посібник / За ред. Тарасенко Г.С. – К. : Слово, 2010. – 320 с.
2. Павелків, Р. В. Дитяча психологія : Навч. посібник. Реком. МОНУ для студ. ВНЗ / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. – К. : Академвидав, 2008. – 432 с. – (Альма-матер).

3. Поніманська, Т. І. Дошкільна педагогіка : Реком. МОНУ як навч. посібник для студ. ВНЗ / Т. І. Поніманська. – К. : Академвидав, 2004, 2008. – 456 с. – (Альма-матер).

УДК 372.3.035:159.922.7-053.4

Н.І. ЧЕРЕПАНА
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ СПІЛКУВАННЯ З ОДНОЛІТКАМИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Спілкування - основна умова розвитку дитини, найважливіший фактор формування особистості, один з головних видів діяльності людини, спрямований на пізнання та оцінку самого себе через посередництво інших людей. З перших днів життя дитини спілкування є одним із найважливіших факторів його психічного розвитку [1].

У старшому дошкільному віці змінюється зміст спілкування, його мотиви, комунікативні навички та вміння. А головне, формується один з компонентів психологічної готовності до навчання у школі - комунікативний. Дитина вибірково ставиться до дорослих, поступово починаючи усвідомлювати свої відносини з ними: як вони до неї ставляться і що від неї чекають, як вона до них ставиться і що від них чекає. Норми поведінки, засвоєні дитиною в сім'ї, відбиваються на процесі її спілкування з однолітками. У свою чергу багато якостей, набутих дитиною в дитячому колективі, приносяться в сім'ю.

Інтерес до однолітків проявляється дещо пізніше, ніж інтерес до дорослих. Спілкування дитини з однолітками складається у різних об'єднаннях. На розвиток контактів з іншими дітьми впливає характер діяльності і наявність у дитини уміння для її виконання.

Таким чином, у спілкуванні з однолітками дитина вчиться узгоджувати свої дії з діями інших дітей. В іграх і реальному житті, спілкуючись з товаришами, діти відтворюють взаємини дорослих, вчать застосовувати на практиці норми поведінки, оцінювати своїх товаришів і себе. У спілкуванні з однолітками дошкільник використовує і перевіряє дієвість присвоєних ним у спілкуванні з дорослим способів діяльності і норм людських взаємин. Вважаючи однолітків рівними собі, дитина помічає їх ставлення до себе, але практично не вміє виділяти їх стійкі особистісні якості. Взаємини дошкільників у групах однолітків характеризуються ситуативністю і нестійкістю (сварки і примирення один з одним відбуваються по кілька разів протягом дня), але це спілкування - необхідна умова засвоєння певних норм взаємодії. Неблагополучне положення дитини в групі, невміння спілкуватися, непопулярність в групі однолітків, різко знижує інтенсивність процесу спілкування, уповільнює процес соціалізації, перешкоджає формуванню цінних якостей особистості [2].

Специфіка спілкування старших дошкільників з однолітками багато в чому відрізняється від спілкування з дорослими. Контакти з однолітками більш емоційно насичені, супроводжуються різкими інтонаціями, криками, сміхом. У спілкуванні з однолітками діти більш розкуті, кажуть несподівані слова, передражнюють один одного, виявляючи творчість і фантазію.

В контактах з однолітками переважають ініціативні висловлювання над відповідними. Дитині важливіше висловитися самій, ніж вислуховувати іншого. А в підсумку, бесіда з однолітками часто не піддається, тому, що кожен говорить про своє, не слухаючи і перебиваючи один одного. Велике місце у всіх вікових групах займає формування культури спілкування. Дітей учать називати дорослих по імені та по батькові, на "ви", називати один одного ласкавими іменами (Таня, Танюша); під час розмови не опускають голову, дивитися в обличчя співрозмовнику, розмовляти без крику, але досить голосно, щоб співрозмовнику було чути; не втручатися в розмову дорослих; бути товаришким і привітним без нав'язливості [3].

Відомо, що спілкування здійснюється з допомогою різних комунікативних засобів. Важливу роль при цьому відіграє вміння зовні висловлювати свої внутрішні емоції і правильно розуміти емоційний стан співрозмовника. Крім того, тільки у взаєминах з однолітками і дорослими можливо попередження різних відхилень у розвитку особистості дитини. Це передбачає врахування характерних форм поведінки дитини в різних ситуаціях, знання труднощів, що виникають у міжособистісному спілкуванні.

Діти 5-6 років вже вміють узгоджувати свої дії з однолітками, учасниками спільних ігор, співвідносять свої дії з суспільними нормами поведінки. Всього цього дитина навчається в сім'ї, в дитячій групі і в спілкуванні з дорослими - педагогами і вихователями, батьками. Чим раніше ми звернемо увагу на цю сторону життя дитини, тим менше проблем у нього буде в майбутньому житті.

Розвиток спілкування старших дошкільників з однолітками за допомогою гри відноситься до важливого напрямку педагогічної роботи. Ефективність його розвитку залежить від умов, що забезпечують успішність його реалізації. Поняття "умова" має кілька значень - обставина, вимога, встановлене правило. У філософії категорія "умова" означає відношення предмета до оточуючих його явищ, без яких він не може існувати. А.М. Новіков, зазначаючи, що поняття "умова" означає те, від чого залежить щось інше, визначає "педагогічні умови" як обставини процесу навчання і виховання, які обумовлюють досягнення раніше поставлених педагогічних цілей [2].

Дотримуючись такого розуміння, в поняття педагогічні умови ми включаємо спеціально створювані обставини, необхідні для досягнення освітніх цілей, в даному випадку, для успішного розвитку спілкування з однолітками у старших дошкільнят за допомогою гри.

Література

РОЗДІЛ 1.

- Анджей Господаровіч**, професор, д-р. габ., ректор Вроцлавського економічного університету, м. Вроцлав (Республіка Польща).
- Василишин І.І.**, магістр, спеціальність «Туризмознавство», Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Волошин Іван Миколайович**, д.геогр.н., професор, кафедра туризму, Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів.
- Гангур Оксана Юрійвна**, здобувач ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород.
- Гоблик-Маркович Надія Михайлівна**, к.е.н., доцент, кафедра готельно-ресторанної справи, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Грянцло Анжеліка Василівна**, асистент кафедри готельно-ресторанної справи, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Добош Ілля Володимирович**, магістр, спеціальність «Туризмознавство», Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Заставецька Леся Богданівна**, к.геогр.н., доцент, кафедра географії та методики її навчання, Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль.
- Заставецька Ольга Володимирівна**, д.геогр.н., професор, кафедра географії України і туризму, Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль.
- Кампов Надія Семенівна**, ст. викладач, кафедра туризму і рекреації, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Каціган Лариса Іванівна**, д.і.н., доцент, завідувач кафедри суспільних дисциплін, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Касинець Отокар Вікторович**, ст. викладач, кафедра туризму і рекреації, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Качов Роланд Рудольфович**, магістр, спеціальність «Туризмознавство», Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Кошшої Ю.С.**, магістр, спеціальність «Туризмознавство», Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Лепкий Михайло Іванович**, к.геогр.н., доцент, кафедра комп'ютерних технологій професійного навчання, Луцький національний технічний університет, м. Луцьк.
- Лужанська Тетяна Юрійвна**, к.геогр.н., доцент, кафедра готельно-ресторанної справи, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Малець Наталія Богданівна**, к.і.н., доцент, кафедра української мови, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород.
- Малець Олександр Омелянович**, к.і.н., доцент, кафедра суспільних дисциплін, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.

- Матвійчук Людмила Юрійвна**, д.е.н., доцент, керівник наукового центру післядипломної освіти, Луцький національний університет, м. Луцьк.
- Махлинець Сергій Степанович**, ст. викладач, кафедра рекреації, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Медвідь Лариса Іванівна**, ст. викладач, кафедра туризму і рекреації, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Мілашовська Ольга Іванівна**, д.е.н., професор, завідувач готельно-ресторанної справи, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Мишур Тетяна Леонідівна**, к.філол.н., доцент, кафедра дисциплін, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Мовчан Катерина Миколаївна**, директор бібліотеки, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Папп Василь Васильович**, д.е.н., доцент, в.о. проректора з педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Пасека Станіслава Раймондівна**, д.е.н., доцент, завідувач туризму і готельно-ресторанної справи, Навчально-науковий економіки і права Черкаського національного університету імені Хмельницького, м. Черкаси.
- Патер Іван Григорович**, д.і.н., професор, завідувач відділу історії, Інститут українознавства імені І.Крип'якевича НАН України, м. Львів.
- Симочко Ганна Василівна**, к.геогр.н., доцент, в.о. завідувача туризму і рекреації, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Сировець Сергій Юрійович**, к.геогр.н., доцент, асистент країнознавства та туризму, Київський національний університет імені Т.Г.Шевченка, м. Київ.
- Смочко Наталія Михайлівна**, к.геогр.н., доцент, кафедра рекреації, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Соляник Ярослав Юрійович**, магістр, спеціальність «Туризмознавство», Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Соляр Ігор Ярославович**, к.і.н., доцент, заступник директора з роботи, Інститут українознавства імені І.Крип'якевича НАН України, м. Львів.
- Стегней Василь Васильович**, магістр, спеціальність «Туризмознавство», Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Чорій Мирослава Василівна**, старший викладач кафедри готельно-ресторанної справи, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Шахова Анжеліка Михайлівна**, магістр, спеціальність «Туризмознавство», Мукачівський державний університет, м. Мукачево.
- Шитікова Тетяна Володимирівна**, викладач туристичних дисциплін, ВП НУБіП України «Мукачівський аграрний коледж», м. Мукачево.

Фрич Наталія Ігорівна, к.м.н., доцент, кафедра медичної біології та медичної генетики, ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», м. Івано-Франківськ.

Харківська Алла Анатоліївна, д. пед. н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, м. Харків.

Хома Ольга Михайлівна, к.пед.н., доцент, кафедра педагогіки й методики дошкільної та початкової освіти, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.

Цапко Алла Миколаївна, аспірант, Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди, м. Харків.

Чаговець Алла Іванівна, к.пед.н., доцент, викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, м. Харків.

Чала Анна Геннадіївна, к.пед.н., викладач кафедри української та російської філології, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, м. Харків.

Чекан Оксана Іванівна, к.пед.н., асистент, кафедра педагогіки й методики дошкільної та початкової освіти, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.

Черепаня Наталія Іванівна, к.пед.н., доцент, кафедра педагогіки й методики дошкільної та початкової освіти, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.

Швардак Мар'яна Василівна, к.пед.н., доцент, кафедра педагогіки й методики дошкільної та початкової освіти, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.

Швець Любов Степанівна, к.б.н., асистент, кафедра медичної біології та медичної генетики, ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», м. Івано-Франківськ.

Юртин Н.І., студент, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.

Ярослав Людмила Олександрівна, викладач кафедри психології, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м. Ніжин.

РОЗДІЛ 3

Ferencová Janka (Ференцова Янка), PhD, PaedDr., замдекана факультету гуманітарних та природничих наук Пряшівського університету, асистент кафедри педагогіки, University of Presov in Presov.

Krajčová Nadežda (Крайчова Надсжда), PhD, доцент, декан факультету гуманітарних та природничих наук Пряшівського університету, доцент кафедри педагогіки, University of Presov in Presov (Словацька Республіка).

Salamon Ivan (Шаламон Іван), к.б.н., доцент, кафедра екології, зам. декана факультету гуманітарних та природничих наук Пряшівського університету, University of Presov in Presov, м. Пряшів (Словацька Республіка).

Андрусів О.В., магістр, спеціальність «Конструювання та технології швейних виробів», Мукачівський державний університет, м. Мукачево.

Бабич Степан Юрійович, д.т.н., професор, провідний науковий співробітник, Інститут механіки ім. С.П.Тимошенка НАН України, м. Київ.

Березненко Микола Петрович, д.т.н., професор, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ.

Березненко Наталія Михайлівна, к.т.н., доцент, кафедра прикладної екології, технології полімерів і хімічних волокон Київського національного університету технологій та дизайну, м. Київ.

Березненко Сергій Миколайович, д.т.н., професор, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ.

Білей-Рубан Наталія Василівна, к.т.н., доцент, кафедра КТШВ і ПО, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.

Блецкан Дмитро Іванович, д.фіз.-мат.н., професор, кафедра фізики напівпровідників ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород.

Блецкан М.М., аспірант, кафедра фізики напівпровідників ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород.

Бобіна Олег Валерійович, к. і. н., доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, директор Гуманітарного інституту НУК, м. Миколаїв.

Бокша Наталія Іванівна, асистент, кафедра КТШВ і ПО, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.

Брюханова Наталія Олександрівна, д.пед.н., професор, Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків.

Вереш Міклош, доктор філософії, Інститут фізики та хімії твердого тіла Угорської Академії Наук, Будапешт (Угорщина).

Вілков Сергій Михайлович, к.т.н., доцент, Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків.

Вовк Юлія Володимирівна, к.т.н., асистент кафедри ТКШВ, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький.

Вознюк Віталій Анатолійович, лаборант лабораторії «Мікропроцесорної техніки», Вінницький технічний коледж, м. Вінниця.

Гавенко Світлана Федорівна, д.т.н., професор, завідувач кафедри технології друкованих видань і пакувань, Українська академія друкарства, м. Львів.

Гаврош Лілія, магістр, спеціальність «Конструювання та технології швейних виробів», Мукачівський державний університет, м. Мукачево.

Герасимов Віталій Вікторович, к.фіз.-мат. н., доцент, кафедра КТШВ і ПО, Мукачівський державний університет, м. Мукачево.

Голомб Роман Михайлович, к. фіз.-мат. н., доцент, науковий співробітник інституту фізики та хімії твердого тіла, ДВНЗ «Ужгородський національний університет» м. Ужгород.

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО Й ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В
УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»**

14-15 травня 2015 р.

**Збірник тез доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції**

Том 1

Редактор випуску: *Щербан Тетяна Дмитрівна*
Відповідальні за випуск: *Кобаль Василь Іванович*
Максютова Олена Володимирівна
Верстка: *Мороз Іван Федорович*

Оригінал-макет видання виготовлено у редакційно-видавничому відділі
Мукачівського державного університету

89600, Закарпатська обл., м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26,
тел./факс: (03131) 3-13-43, 2-11-09.
E-mail: nauka@msu.edu.ua

Здано в набір до друку 05.05.2015 р.
Формат 148/210. Папір офсетний. Друк на різнографі
Гарнітура Times New Roman
Тираж 300 прим.

Адреса видавництва:
Видавництво "Карпатська Вежа",
вул. Миру, 10, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600,
тел.: (03131) 2-20-02
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру України суб'єктів
видавничої справи серія ЗТ №10 від 20.03.2001 р.